

Nr 68.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till kammar-rätten för budgetåret 1930/1931 m. m.; given Stockholms slott den 31 januari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Adolf Dahl.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 31 januari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Dahl, anmäler frågan om anslag till kammarrätten för budgetåret 1930/1931 m. m. och anför därvid följande.

Under rubriken »Kammarrätten» äro i riksstaten för innevarande budgetår uppförda *dels* ett ordinarie förslagsanslag till kammarrätten med 376,200 kronor, *dels* ett extra anslag till kammarrättens verksamhet med 123,200 kronor, *dels ock* ett extra förslagsanslag till rese- och traktamentsersättning åt särskilda ledamöter i kammarrätten vid handläggning av mål angående 1928 års allmänna fastighetstaxering med 12,000 kronor.

Under oförändrad rubrik, punkterna 5—7 i sjunde huvudtiteln av årets statsverksproposition, har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 1 saml. 53 häft. (Nr 68.)

förelagd, *dels* beräkna ordinarie förslagsanslaget till kammarrätten till oförändrat belopp, 376,200 kronor, *dels* för kammarrättens verksamhet beräkna ett extra anslag av 152,700 kronor, *dels ock* för rese- och traktamentsersättning åt särskilda ledamöter i kammarrätten vid handläggning av mål angående 1928 års allmänna fastighetstaxering beräkna ett extra förslagsanslag av 12,000 kronor.

Anledningen till att anslagen i statsverkspropositionen allenast beräknats var, att kammarrätten, efter remiss den 20 december 1929, i utlåtande den 27 i samma månad angående vissa ifrågasatta ändringar i ämbetsverkets arbetssätt, för vilka jag sedermera skall närmare redogöra, föreslagit en anordning, vilken krävde ändring i taxeringsförordningen och i vilken fråga jag då icke var beredd att fatta ståndpunkt.

I fråga om användningen av det till kammarrätten anvisade ordinarie anslaget gäller enligt Kungl. Maj:ts beslut den 12 april 1929, att antalet befattningar å kammarrättens ordinarie avlöningsstat jämte de för vederbörande befattningar avsedda lönegrader skall från och med den 1 juli 1929 vara bestämt på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 president	A 3
18 kammarrättsråd	B 30
1 sekreterare	B 24
1 aktuarie	B 21
8 notarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 kanslibiträden	B 7
3 expeditionsvakter	B 5
3 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2

samt att å överflyttningsstat skola från och med den 1 juli 1929 vara upptagna följande befattningar, nämligen:

Befattning	Lönegrad
1 byråchef	B 30
1 förste kanslisekreterare	B 26
1 andre kanslisekreterare	B 21.

Kungl. Maj:t har vidare förenämnda dag fastställt följande ordinarie stater för kammarrätten, att tillämpas från och med den 1 juli 1929:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 331,200
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 3,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 13,000

Förslagsanslag kronor 347,700.

B. Överflyttningsstat.

Avlöningar och vikariatsersättningar, förslagsanslag kronor 28,500.

Vad angår det för budgetåret 1929/1930 anvisade extra anslaget till upprätthållande av kammarrättens verksamhet har Kungl. Maj:t, likaledes den 12 april 1929, förklarat bland annat,

att med anlitande av detta anslag må hos kammarrätten tills vidare under budgetåret 1929/1930 vara anställda

dels följande befattningshavare med placering i angivna lönegrader, nämligen:

Befattning	Lönegrad
8 assessorer	B 27
1 extra föredragande	B 24
3 extra kontorsbiträden	B 4
2 extra skrivbiträden	B 2;

dels ock 9 amanuenser;

samt att kammarrätten må av förevarande anslag, i mån av behov, bestrida dels ersättning till vikarier för de från anslaget avlönade befattningshavare m. m. med högst 4,000 kronor samt ökad renskrivningskostnad i ämbetsverket med högst 3,000 kronor, dels ock arvode åt ordföranden å den särskilda divisionen för handläggning av mål angående 1928 års allmänna fastighetstaxering med 500 kronor för år räknat, ökad kostnad för biträde av icke-ordinarie kanslipersonal i anledning av handläggningen av berörda mål med 3,000 kronor och av samma anledning ökad kostnad för vakthållning med 2,000 kronor.

I skrivelse den 19 september 1929 har kammarrätten gjort framställning om anslag till kammarrätten och dess verksamhet m. m. för budgetåret 1930/1931. Jag anhåller att i ett sammanhang få redogöra för denna framställning.

Kammarrättens skrivelse den 19 september 1929 m. m.

Kammarrätten har till en början lämnat vissa på preliminära beräkningar grundade uppgifter angående arbetsbalansen vid ingången av september 1929 beträffande de viktigaste grupperna av de mål, kammarrätten har att handlägga, nämligen *dels* beskattningsmål, *dels* fattigvårds-, barnavårds-, mantalsskrivnings- och kyrkobokföringsmål, *dels ock* de mål, vilka intill den 1 juli 1929 hört till de s. k. revisionsrotlarna och huvudsakligen bestå av anmärknings- och avlöningsmål. Till jämförelse hava lämnats statistiska uppgifter för vissa föregående år rörande omförmälda grupper av mål.

1. Beskattningsmål.

	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
Balans från år 1918	—	—	6,275
År 1919	9,404	4,368	11,311
1920	10,756	6,635	15,432
1921	8,344	8,789	14,987
1922	11,095	8,587	17,495
1923	7,607	9,990	15,112
1924	6,407	8,087	13,432
1925	5,432	7,368	11,496
1926	5,646	6,994	10,148
1927	5,315	6,959	8,504
1928	5,225	6,051	7,678
1929 t. o. m. den 31/s	4,843	3,318	9,203

2. Fattigvårds-, barnavårds-, mantalsskrivnings- och kyrkobokföringsmål.

	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
Balans från år 1918	—	—	619
År 1919	632	648	603
1920	669	489	783
1921	824	595	1,0 2
1922	1,359	872	1,499
1923	1,559	1,407	1,651
1924	1,291	1,595	1,347
1925	1,645	1,245	1,747
1926	1,602	1,263	2,086
1927	1,316	1,503	1,899
1928	1,189	1,584	1,504
1929 t. o. m. den 31/s	843	943	1,404

3. Anmärknings- och avlöningsmål m. m.

	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
Balans från år 1921	—	—	535
År 1922	480	830	185
1923	765	652	298
1924	1,256	1,109	445
1925	888	804	529
1926	747	546	730
1927	657	572	815
1928	564	478	901
1929 t. o. m. den 31/s	296	264	933

I anslutning härtill har kammarrätten yttrat följande.

Av de i den första av de uppgjorda tabellerna såsom den 1 september 1929 balanserade beskattningsmålen avsåge 2,708 besvär över fastighetstaxeringen år 1928, därav de flesta eller 1,961 inkommit under år 1929. Om hänsyn icke toges till fastighetstaxeringsmålen, skulle balansen av oavgjorda beskattningsmål vid årsskittet 1928—1929 utgjort 6,931 mål och den 1 september 1929 6,495 mål. Då antalet av de vid september månads ingång år 1928 oavgjorda beskattningsmålen enligt då verkställd preliminär beräkning uppgått till 7,807, funne man att, med bortseende från fastighetstaxeringsmålen, även under senaste tid en icke obetydlig nedgång av balansen utav beskattningsmål ägt rum.

I fråga om gruppen fattigvårds-, barnavårds-, mantalsskrivnings- och kyrkobokföringsmål kunde från och med år 1927 likaledes en alltjämt fortgående minskning i balansen av oavgjorda mål konstateras.

Vad beträffade anmärknings- och avlöningsmålen jämte vissa andra med dem närbesläktade mål, hade däremot, såsom framginge av den i avseende å dessa mål gjorda sammanställningen, balansen allt sedan år 1923 år från år vuxit. Ifrågavarande mål hade tidigare tilldelats två särskilda rotlar, benämnda revisionsrotlar. Enligt kungörelsen den 26 april 1929 (nr 103), vilken trätt i kraft den 1 juli samma år, hade emellertid den för kammarrätten gällande instruktionen undergått den förändringen, att beteckningen »revisionsrotel» fallit bort och att det överlämnats åt presidenten att avgöra, vilka och huru många, dock minst två, rotlar dessa mål skulle tillfalla. Med tillämpning av den sålunda ändrade föreskriften hade bestämts, att från och med början av innevarande session de förut till revisionsrotlarna hörande målen tillsvidare skulle fördelas å fyra rotlar. Det syntes vara att förvänta, att genom denna åtgärd avarbetningen av balansen beträffande de ifrågavarande målen skulle under det nu påbörjade arbetsåret påskyndas. Givet vore dock, att då på detta sätt mera tid komme att ägnas åt dessa mål, vilka ofta vore invecklade och tidsödande, ett färre antal mål av de övriga grupperna komme att hinna föredragas, varigenom nedgång i balansen beträffande sistnämnda grupper mål i någon mån förhindrades.

I fråga om behovet av ledamotspersonal har kammarrätten anført följande.

Sedan den 1 juli 1929 utgjordes kammarrättens ledamotspersonal av 18 kammarrättsråd, 2 adjungerade ledamöter å överflyttningsstat och 8 assessorer eller sammanlagt två ledamöter mera än under budgetåret 1928/1929. Av ledamöterna skulle enligt kungörelsen den 26 april 1929 (nr 104) med särskilda föreskrifter om handläggning i kammarrätten av mål angående fastighetstaxering och virkestaxering 4 kammarrättsråd tjänstgöra å den avdelning av kammarrätten, som bildats för handläggning av nämnda mål; och för föredragning å avdelningen toges 3 av assessorerna i anspråk. Återstående 21 ledamöter vore för det nyss påbörjade arbetsåret eller för tiden från och med den 14 september 1929 till och med den 13 september 1930 indelade till tjänstgöring sålunda, att å divisionen för handläggning av anmärknings- och avlöningsmål m. m. tjänstgjorde 6 ledamöter samt å var och en av tre andra divisioner 5 ledamöter.

Innan arbetet å avdelningen för fastighetstaxerings- och virkestaxeringsmål kommit fullt i gång och fortgått någon tid, vore det omöjligt

att med någon grad av tillförlitlighet beräkna, huru länge den session å avdelningen, som utsatts att taga sin början den 1 oktober 1929, kunde behöva fortgå; men *då*, såsom förut framhållits, antalet av de till slutet av augusti sagda år inkomna besvären över 1928 års fastighetstaxering uppgått till 2,708, *då* enligt uppgifter från länsstyrelserna ytterligare 43 till dem ingivna besvär vore att förvänta, *då* avdelningen, som nämnt, hade att handlägga jämväl virkestaxeringsmål, i avseende å vilkas antal, såvitt anginge taxeringen år 1929 och 1930, man nu icke kunde angiva någon siffra, och *då* vid den förberedande behandling av fastighetstaxeringsmålen, varmed de utsedda föredragandena sedan den 1 maj 1929 varit sysselsatta, det visat sig, att många av de inkomna målen vore synnerligen invecklade och i åtskilliga fall avsåge, varje mål för sig, ett flertal fastigheter samt att målen på grund härav komme att vid föredragningen taga en avsevärd tid i anspråk, syntes man böra räkna med den möjligheten, att den omförmälda sessionen å avdelningen icke hunne avslutas före utgången av budgetåret 1930/1931. Med hänsyn härtill och *då* på grund av det stora antalet fastighetstaxeringsmål kammarrättens redan förut betydande arbetsbalans blivit väsentligt ökad, syntes någon minskning i nu utgående anslag, såvitt anginge kammarrättens ledamötspersonal, icke kunna sättas i fråga.

Vad härefter angår extra anslaget till upprätthållande av kammarrättens verksamhet, har kammarrätten uttalat sig på följande sätt.

I det för budgetåret 1929/1930 till upprätthållande av kammarrättens verksamhet anvisade extra anslaget av 123.200 kronor inginge ett belopp av 4,290 kronor, som avsetts till avlöning under högst sex månader åt en assessor, om och i den mån Kungl. Maj:t efter anmälan av kammarrätten funne gott bestämma, att utöver de tre assessorer, som redan vore såsom föredragande placerade å avdelningen för fastighetstaxerings- och virkestaxeringsmål, ytterligare en assessor finge som dylik föredragande förordnas. Ehuru, såsom förut antytts, erfarenhet ännu icke vunnits beträffande arbetet å berörda avdelning, syntes det kammarrätten påtagligt, att om också, med hänsyn därtill att de redan förordnade föredragandena under de senaste månaderna varit uteslutande sysselsatta med de inkomna målens beredning, föredragningen borde kunna en tid framåt utan svårighet fullgöras endast av dem, det i längden skulle visa sig, att en så betydande och så ofta återkommande föredragningsskyldighet som den, vilken komme att åligga envar av föredragandena, komme att bliva allt för betungande. Det kunde i detta sammanhang framhållas att, enligt vad de omförmälda föredragandena på förfrågan meddelat, dessa under sitt dittillsvarande arbete medhunnit att till föredragning bereda allenast omkring en sjättedel av de före utgången av augusti månad 1929 inkomna målen. Kammarrätten trodde sig därför hava fullt grundad anledning hemställa, att för budgetåret 1930/1931 äskades medel till avlöning under hela året åt en fjärde föredragande å omförmälda avdelning. Det belopp, varmed för ändamalet höjning erfordrades i det omförmälda extra anslaget, syntes böra beräknas till 4,290 kronor eller i runt tal 4,300 kronor. Oaktat kammarrätten hölle för visst, att förordnande av en dylik fjärde föredragande för hela året skulle befinnas oundgängligt, syntes det dock böra ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan kammarrätten efter vunnen erfarenhet om behovet därom gjort framställning,

bestämma, i vilken mån ifrågavarande medel finge för det avsedda ändamålet av kammarrätten disponeras.

Å kammarrättens ordinarie stat funnes upptagna åtta notarier samt å överflyttningsstat en med notarierna i tjänsteavseende likställd andre kanslissekreterare, varjämte å extra stat vore anställda nio amanuenser. Av dessa kanslitjänstemän vore tre notarier indelade på fastighetstaxeringsavdelningen. At en av sistnämnda tre notarier hade uppdragits att, på sätt i förenämnda kungörelse den 26 april 1929 (nr 104) funnes föreskrivet, å avdelningen utföra vissa eljest sekreteraren och aktuarien åliggande göromål ävensom granska de icke lagfarna ledamöternas rese- och arvodesräkningar. Det biträde, denne notarie kunde lämna de å avdelningen placerade kammarrättsråden och assessorerna, vore vid berörda förhållanden uppenbarligen väsentligt mindre än det, som i vanliga fall kunde presteras av en notarie. Från avdelningens sida hade också med styrka framhållits, att då behovet av biträde utav kanslitjänstemän, särskilt i fråga om uppsättning av rubriker och lämnande av annan hjälp vid beredningen av mål till föredragning, redan nu vore synnerligen stort och, i händelse en fjärde föredragande å avdelningen förordnades, komme att ytterligare ökas, anställande av ännu en kanslitjänsteman på avdelningen vore oundgängligt. Då emellertid samtliga de återstående notarierna jämte amanuenserna erfordrades för arbetet å kammarrättens övriga divisioner, vore det med tillgängliga arbetskrafter omöjligt att tillmötesgå avdelningens önskan om ytterligare hjälp av kanslipersonal. Kammarrätten, som vitsordade vad från avdelningens sida anförts angående det ifrågavarande behovet, finge därför — under erinran tillika att intill början av nu löpande budgetår hos kammarrätten varit anställda så många notarier och amanuenser med halvtidstjänstgöring, att varje ledamot haft att tillsammans med en annan ledamot påräkna biträde av en notarie eller ock ensam biträfts av en amanuens — hemställa, att antalet amanuenser måtte för budgetåret 1930/1931 ökas från nio till tio. Till arvode åt den nye amanuensen syntes böra beräknas ett belopp av 2,298 kronor eller i runt tal 2,300 kronor.

Till den ökade kostnad för vakthållning, som föranleddes därav att den lokal, dit fastighetstaxeringsavdelningens arbeten vore förlagda, vore skild från kammarrättens övriga lokaler, hade i det för innevarande budgetår utgående extra anslaget inräknats ett belopp av 2,000 kronor. Då emellertid det förordnande för en extra expeditionsvakt, som för ändamålet erfordrades, syntes böra avse hela året och avlöningen åt honom utgå enligt femte lönegraden i den löneplan, som funnes bestämd för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, eller således för helt år med 2,208 kronor, hemställde kammarrätten om en höjning av anslaget i denna del med i runt tal 200 kronor.

Ehuru kammarrätten hade anledning befara, att den renskrivningshjälp, som för närvarande stode till kammarrättens förfogande, med hänsyn särskilt till det skrivarbete, som fastighetstaxeringsmålens beredning till föredragning samt deras handläggning komme att medföra, skulle visa sig otillräcklig, ansåge sig dock kammarrätten icke nu, innan tillräcklig erfarenhet vunnits, böra göra någon framställning i detta avseende.

Härefter har kammarrätten anfört följande.

Enligt brev den 1 juni 1923 hade från och med den 1 juli samma år å

överflyttningsstat hos kammarrätten varit uppförd förste kanslissekreteraren i finansdepartementet Erik Karl Fabian Baehrendtz med placering i lönegraden B 26 och med skyldighet att hos kammarrätten fullgöra tjänstgöring såsom adjungerad ledamot. Då det syntes innebära en orättvisa mot Baehrendtz, att han, som således i många år haft samma tjänstgöring som kammarrättens assessorer, avlönades lägre än dessa, vilka tillhörde lönegraden B 27, tilläte sig kammarrätten hemställa, att Baehrendtz måtte från och med den 1 juli 1930 tillerkännas en personlig lönefyllnad av 480 kronor om året att utgå från det extra anslag, som komme att anvisas till upprätthållande av kammarrättens verksamhet. Vid bifall till denna framställning skulle erfordras en höjning i nämnda anslag av i runt tal 500 kronor.

På grund av vad sålunda anförts och då i övrigt ingen ändring ifrågasatts beträffande anslagen till kammarrätten och dess verksamhet, har kammarrätten hemställt, att för budgetåret 1930/1931 såväl den ordinarie avlöningsstaten som överflyttningsstaten för kammarrätten måtte fastställas till oförändrade belopp eller 347,700 kronor respektive 28,500 kronor ävensom att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för samma budgetår

dels höja det nu å extra stat utgående anslaget till upprätthållande av kammarrättens verksamhet från 123,200 kronor till 130,500 kronor,

dels ock till bestridande av rese- och traktamentsersättning åt särskilda ledamöter i kammarrätten vid handläggning av mål angående fastighetstaxering och virkestaxering å extra stat bevilja ett förslagsanslag av 12,000 kronor.

En ledamot av kammarrätten, *kammarrättsrådet Kuylenstierna*, var av skiljaktig mening i fråga om beräkningen av anslaget å extra stat för upprätthållande av ämbetsverkets verksamhet samt anslaget till bestridande av rese- och traktamentsersättning till särskilda ledamöter i kammarrätten. Under erinran att kammarrätten från början beräknat, att med en personal av 4 kammarrättsråd och 4 assessorer 3,600 fastighetstaxeringsmål borde medhinnas på 44 föredragningsveckor med 15 mål per föredragningsdag och att enligt denna beräkningsgrund hela arbetet med fastighetstaxeringen borde vara avslutat med utgången av september 1930, har Kuylenstierna framhållit, att antalet sådana mål kunde beräknas till minst omkring 2,750, d. v. s. 850 mindre än som tidigare beräknats. Kuylenstierna har ansett, att man borde räkna med fastighetstaxeringsdivisionens tillvaro allenast intill utgången av år 1930 och från denna utgångspunkt beräkna respektive anslag.

Kuylenstierna utvecklade sin ståndpunkt härutinnan på följande sätt:

Det vore sannolikt, att avarbetningen av ett mindre antal mål skulle kräva proportionsvis längre tid än avarbetningen av ett större antal. Härtill komme, att den på sin tid förutsatta förgranskningen ej kommit till stånd, vilket kunde tänkas i någon mån verka häm-

mande på arbetstakten. Vidare hade endast 3 assessorer varit sysselsatta på fastighetstaxeringsdivisionen och svårigheter syntes möta att omedelbart till tjänstgöring å denna division indela ännu en assessor. Förutses kunde ej heller i vad mån icke lagfarna ledamöters deltagande i ärendenas avgörande kunde komma att verka fördröjande på handläggningen. På bland annat dessa grunder syntes det böra räknas med att nämnda divisions arbete komme att sträcka sig in på nästkommande budgetår och med hänsyn till den vid flera tillfällen betonade önskvärldheten av att 1928 års fastighetstaxeringsmål måtte bringas till hastigt avgörande syntes det önskvärt, att en assessor utöver det ordinarie antalet beräknades för tiden, intill dess nämnda fastighetstaxeringsmål blivit avgjorda.

De skäl, som framför allt föranlett, att för tiden närmast efter 1928 års allmänna fastighetstaxering särskilda anordningar träffats för upprätthållandet av en speciell division, vilken uteslutande sysselsattes med sådana mål, för vilka kammarrätten enligt 126 § taxeringsförelördningen skulle hava särskild sammansättning, hänförde sig väsentligen dels därtill att nämnda mål borde behandlas med förtur, och dels därtill att en särskild metodisk föredragning med grupp-föredragning av likartade mål beträffande dem vore särskilt lämplig. ej minst med hänsyn till att därmed syntes kunna vinnas en väsentlig arbetsbesparing. Vad anginge de övriga målen, som skulle handläggas av en särskild sammansatt division, nämligen virkestaxeringsmålen, ägde nämnda skäl i huvudsak ej giltighet. Någon anledning att behandla dessa mål med förtur syntes i regel ej förefinnas; tvärtom syntes ofta goda skäl finnas att ställa dem i samband med motsvarande mål rörande inkomstbeskattning, även om sistnämnda mål ej avgjordes i närvaro av utom verket stående ledamöter, och grupp-föredragning beträffande dem syntes endast kunna förekomma i mycket begränsad utsträckning. Det syntes därför ej finnas anledning beräkna, att föredragning av 1929 års skogsaccismål skulle äga rum i omedelbar anslutning till 1928 års fastighetstaxeringsmål, utan borde denna föredragning i stället inpassas i kammarrättens vanliga arbete i likhet med skogsaccismålen och fastighetstaxeringsmålen för de följande åren. Den särskilda fastighetstaxeringsdivisionen, sådan denna vore inrättad, vore, bland annat med hänsyn till lokalförhållanden och dylikt, en ganska kostsam anordning, vilken ej borde bestå längre än som vore alldeles nödvändigt.

Det syntes särskilt böra uppmärksammas, att även den tillfälliga utökningen av kammarrättens personal ej borde bestå längre än detta kunde anses särskilt påkallat på grund av önskvärldheten av att fastighetstaxeringsmålen bleve skyndsamt handlagda. Kammarrättens arbetsbalans nedginge för närvarande så betydligt, att en minskning av behovet utav arbetskrafter kunde förutses. Då det tillika måste påräknas, att ett antal av kammarrättens assessorer, vilka för närvarande vore sysselsatta såsom föredragande hos regeringsrätten, sedan arbetsbalansen därstädes avarbetats, komme att återvända till kammarrätten, kunde förhållandena inom kammarrätten för de yngre tjänstemännen bliva så ogynnsamma, att dessa sökte sig till annat håll. Då såvitt möjligt kontinuerliga anställningsmöjligheter måste anses vara av synnerlig vikt för ämbetsverkets rekrytering, vore detta ett ytterligare tungt vägande skäl att ej bibehålla den särskilda fastighetstaxeringsdivisionen i sin nuvarande form längre än detta kunde anses oundgängligen påkallat.

I fråga om den tid, som kunde beräknas komma att åtgå för fastighetstaxeringsavdelningens arbete yttrade *kammarrättsrådet Norrman* följande:

»I den av mig upprättade, i Kungl. Maj:ts proposition nr 210 till 1927 års riksdag åberopade promemorian har jag — under antagande att samtliga besvär över 1928 års allmänna fastighetstaxering komme att uppgå till 3,600 — beräknat, att i medeltal 15 mål skulle kunna föredragas under en 4 timmar omfattande föredragningsdag samt att samtliga målen skulle vara avgjorda efter 44 föredragningsveckor. Jag utgick därvid ifrån att föredragningen skulle taga sin början den 1 september 1929 och fortgå under $5\frac{1}{2}$ dagar eller 22 timmar per vecka ($\frac{1}{2}$ dag beräknades åtgå till justering av beslut och protokoll). Arbetet skulle då — med hänsyn jämväl därtill att visst avbrott i föredragningen måste äga rum vid jul och påsk samt under sommaren — vara avslutat med utgången av september månad 1930. Därest hela antalet besvärsmål skulle komma att väsentligt understiga nämnda siffra 3,600, kunde detta enligt mitt förmenande tänkas medföra, att antalet per föredragningsdag avgjorda mål komme att understiga 15. Jag betonade vidare, att en så pass hög medeltalsiffra som 15 per föredragningsdag avgjorda mål torde vara möjlig att uppnå endast under förutsättning utöver vad nyss sagts, att arbetet med målens avgörande omlades på visst, av mig närmare angivet sätt. Målen borde nämligen avgöras å en och samma avdelning inom kammarrätten samt föredragas av 4 å 5 assessorer. Målens beredande till föredragning borde — under de 4 avdelningen tillhörande kammarrättsrådets överinseende — till sin huvudsakliga del utföras under omkring $3\frac{1}{2}$ månader, innan avdelningen skulle sammanträda i session. Kammarrättsråden skulle under omkring tre fjärdedelar av den tid, vilken anslagits åt föredraganden för beredande av föredragningen, genomgå eller förgranska de beredda målen. Efter skedd föredragning skulle målen kontrollläsas av annat kammarrättsråd än det kammarrättsråd, som verkställt förgranskningen.

Det gäller nu att undersöka, om eller i vad mån nämnda beräkningar hålla streck. Det måste därvid först konstateras, att många av de av mig tänkta förutsättningarna icke föreligga i verkligheten. Å ena sidan har antalet mål, avseende 1928 års fastighetstaxering, som man hittills har att taga hänsyn till, stannat vid siffran 2,751 eller omkring $\frac{3}{4}$ av det beräknade antalet. Man måste dock ihågkomma, att siffran 2,751 kommer att ökas med en låt vara mindre siffra, motsvarande mål angående 1928 års fastighetstaxering, som handlagts av särskild prövningsnämnd och icke av 1928 års fastighetsprövningsnämnder och som därför inkomma till kammarrätten efter den stora massan besvärsmål. Hela antalet mål, avseende 1928 års fastighetstaxering, må kunna uppskattas till 2,800. Under den tid, fastighetstaxeringsavdelningen arbetar med avgörandet av dessa mål, hinna mål, avseende 1929 och måhända även 1930 års fastighetstaxering och virkestaxering, inkomma till kammarrätten. Den ena gruppen av mål, avseende fastighetstaxering åren 1929 och 1930, hade promemorian ingen anledning att räkna med, och den andra gruppen, avseende virkestaxering samma år, kunde promemorian icke räkna med, enär det vid tiden för dess uppsättande icke ens ifrågasatts, att virkestaxeringsmålen skulle handläggas å fastighetstaxeringsavdelningen. Antalet av dessa båda grupper tillhörande mål tilltror jag mig icke

att kunna angiva, men det torde säkerligen icke komma att understiga flera hundra.

Även om antalet mål, som skola handläggas av fastighetstaxeringsavdelningen blir något lägre än som beräknats — vilken omständighet ju bör verka därhän, att arbetet i sin helhet blir avslutat tidigare än med utgången av september månad 1930 — verka tyvärr å andra sidan flera omständigheter i rakt motsatt riktning.

Till en början torde såsom en följd därav, att hela antalet mål, avseende 1928 års fastighetstaxering, må beräknas till 2,800 i stället för 3,600 bliva, att man måste räkna med ej oväsentligt lägre siffra än 15 per föredragningsdag avgjorda mål, enär antalet likartade mål torde vara proportionsvis mindre, då hela antalet besvärsmål är 2,800, än om det varit 3,600.

Vidare har antalet föredragningsstimmar per vecka blivit högst 18 i stället för av mig beräknade 22. Därtill kommer, att föredragningen tager sin början den 1 oktober 1929 i stället för den 1 september 1929, såsom jag tänkt mig, att föredragandenas antal minskats från beräknade 4 à 5 till 3 à 4, samt att icke någon som helst förgranskning av målen från kammarrättsrådets sida ägt rum eller är avsedd att äga rum. Denna sistnämnda omständighet har till en början enligt mitt förmenande verkat menligt vid föredragandenas beredande av målen. Beredandet av målen hade jag, såsom förut anmärkts, tänkt mig skulle ske under överinseende av kammarrättsråden. Detta arbete har nu, enligt vad som upplysts, icke medhunnits i den utsträckning, jag beräknat, utan i avsevärd mån fördröjts. Anledningen därtill torde *delvis* vara att söka däri, att föredragandena vid sitt arbete saknat stöd hos och möjlighet att rådgöra med kammarrättsråden. Men berörda omständighet måste vidare befaras komma att verka i viss mån fördröjande även vid kammarrättsrådets arbete med kontrolläsning av de föredragna målen. Då nämligen kammarrättsråden icke fått det tillfälle till studium av målen och övervägande av de principfrågor, som kunna förekomma i desamma, vilket förgranskningen närmast varit avsedd att bereda dem, måste, såvitt jag förstår, såväl själva kontrolläsningen som de enskilda målens behandling i session komma att taga längre tid än som eljest behövt vara fallet. Det sagda avser ingalunda att giva uttryck åt någon slags övertro på värdet av en sådan förgranskning som den av mig i promemorian ifrågasatta utan helt enkelt att betona, att förgranskningen skulle hava varit ett, icke alltför oviktigt, *led* i hela den organisation, som uppbyggts och som hade till syfte bland annat att *påskynda* fastighetstaxeringsmålen avgörande.

Om jag nu försöker mig på att verkställa en sådan beräkning av den tid, som erfordras för avgörande av samtliga mål, avseende 1928 års fastighetstaxering, som verkställts i promemorian, men med användande av det *faktiska* siffermaterial, som numera finnes tillgängligt, i stället för det *beräknade* siffermaterial, som låg till grund för beräkningarna i promemorian — eller således 2,800 mål och 18 timmars föredragningstid per vecka — och med hänsyn tagen till det minskade antalet mål uppskattat antalet mål, som komma att avgöras per föredragningsdag, till 13, så kommer jag till det resultatet, att hela arbetet kommer att taga omkring 48 föredragningsveckor. När föredragningen tager sin början den 1 oktober 1929 och om den fortgår 12 veckor under hösten 1929 samt under 1930 22 veckor före den 1 juli och 14 veckor efter den 14 augusti, så kunde

arbetet — om övriga i promemorian angivna förutsättningar vore uppfyllda — i bästa fall vara avslutat med utgången av november månad 1930. Nu förhåller det sig emellertid så, att flera av berörda förutsättningar, såsom jag här ovan påpekat, icke äro uppfyllda. Sålunda äro icke målen beredda till föredragning i den utsträckning som avsetts, föredragandenas antal har minskats och kammarrättsrådets kontrolläsning av målen samt målens behandling i session hava därigenom, att någon förgranskning av målen icke föregått, blivit mera betungande och tidsödande än som eljest behövt vara fallet. Vid här antydda förhållanden torde man icke längre kunna räkna ens med en siffra av 13 per föredragningsdag avgjorda mål. Det synes mig omöjligt att angiva, i vad mån nämnda medeltalssiffra bör reduceras.

Då emellertid därtill kommer, att, innan målen avseende 1928 års fastighetstaxering hinna avgöras, ett större eller mindre antal mål, avseende 1929 och 1930 års fastighets- och virkestaxeringar, är att förvänta, finner jag det ofrånkomligt att, på sätt kammarrätten gjort, räkna därmed, att den session å fastighetstaxeringsavdelningen, som tager sin början den 1 oktober 1929, kan komma att fortgå till utgången av juni månad 1931.»

Beträffande frågan om personligt lönetillägg åt förste kanslisekreteraren Baehrendtz har allmänna civilförvaltningens lönenämnd efter remiss avgivit utlåtande och därvid anført, att, enär Baehrendtz i sin egenskap av ordinarie tjänsteman i 26:e lönegraden åtnjöte lön enligt samma löneklass, till vilken han med tillämpning av bestämmelserna i kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skulle varit hänförd såsom assessor i kammarrätten, skäl icke syntes föreligga att tillerkänna Baehrendtz den av kammarrätten för honom begärda personliga lönefyllnaden.

Lönenämnden har emellertid erinrat, hurusom Högsta domstolen i en mot Kungl. Maj:t och kronan anhängiggjord rättegång den 11 februari 1929 avkunnat en dom, av vilken framginge, att befattningshavare hos pensionsstyrelsen, som under förordnande såsom tillfällig ledamot i nämnda styrelse, omfattande mer än sju dagar i oavbruten följd, uteslutande hade att bestrida göromål, som eljest ankomme på byråchef, vore berättigad att för den tid, sådant förordnande varade, uppbära vikariatsersättning enligt 19 § 3 mom. av allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente med belopp motsvarande skillnaden mellan det i 16 § 1 mom. av samma reglemente angivna tjänstledighetsavdraget i lägsta löneklassen för, å ena sidan, byråchefsbefattningen och, å andra sidan, befattningshavarens egen tjänst.

Med hänsyn till innehållet i berörda dom, vilken enligt lönenämndens förmenande finge anses äga i viss mån prejudicerande betydelse, syntes Baehrendtz, som under sin tjänstgöring som adjungerad ledamot i kammarrätten hade att fullgöra enahanda arbetsuppgifter, som ålåg ämbetsverkets assessorer, på grund av 19 § 3 mom. av förenämnda avlöningsregle-

mente, jämfört med 33 § tredje stycket av sagda kungörelse den 26 juni 1925, vara berättigad att uppbära vikariatsersättning med 50 öre för dag räknat. Det syntes emellertid lönenämnden ankomma på kammarrätten att härutinnan fatta beslut.

I betraktande härav har lönenämnden ansett kammarrättens ifrågasvarande hemställan icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts särskilda åtgärd.

Jag tillåter mig härefter erinra, att Kungl. Maj:t efter av kammarrätten i skrivelse den 24 oktober 1929 gjord framställning genom beslut den 22 november 1929 medgivit, att å kammarrättens avdelning för handläggning av mål angående fastighetstaxering eller virkestaxering må tills vidare anställas *dels* för en tid av sex månader, räknat från och med den 10 december 1929, ej mindre — med anlitande av det till uppehållande av kammarrättens verksamhet å innevarande budgetårs riksstat anvisade extra anslaget å 123,200 kronor — ytterligare en assessor såsom föredragande än även en amanuens med heltidstjänstgöring, *dels ock* för tiden från och med den 1 december 1929 till innevarande budgetårs utgång en amanuens med halvtidstjänstgöring. Enligt Kungl. Maj:ts beslut skola de för avlönande av ifrågasvarande amanuenser erforderliga medlen, högst 3,638 kronor 50 öre, utgå från sjunde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter.

Kungl. Maj:ts
beslut den 22
november
1929.

Till stöd för förstärkning av arbetskrafterna å fastighetstaxeringsavdelningen hade kammarrätten i nyssnämnda skrivelse anfört följande:

»Å nämnda avdelning, där session pågår sedan den 1 innevarande oktober, fullgöres för närvarande målens föredragning av tre assessorer sålunda, att de i tur och ordning föredraga, var och en två dagar i följd. Då bemälda assessorer varit i tillfälle att redan innan sessionens början till föredragning bereda ett icke obetydligt antal mål, torde det icke böra möta svårighet för dem att ännu en tid framåt ensamma ombesörja föredragningen å avdelningen. Sedan så småningom förrådet av de före sessionens början inlästa målen blivit avverkat, lär det däremot bliva omöjligt att uppehålla föredragningen med allenast tre assessorer, enär den tid, som förflyter mellan varje tvådagars-föredragning, är allt för kort för att därunder skall kunna medhinnas beredning av så många mål, som erfordras till nästa föredragningstur, detta så mycket mindre som föredragandena under mellantiden hava att fullgöra dem åliggande skyldighet att granska avdelningens protokoll och närvara vid justeringen av desamma, att granska koncepten till beslutade utslag, att kontrasignera från avdelningen utgående expeditioner med mera. Vid vilken tidpunkt det kan bliva nödvändigt att fördela föredragningsskyldigheten på fyra särskilda föredragande, kan ej nu med någon visshet beräknas, men det torde vara uppenbart, att den nye föredraganden bör, innan föredragning av honom påkallas, hava haft ej alltför kort beredelse-tid. Det synes därför angeläget, att så snart som möjligt, förslagsvis från och med den 1 december 1929, en fjärde föredragande å fastighetstaxeringsavdelningen förordnas. Härtill torde även ett särskilt skäl vara att söka i följande

omständigheter. På grund av redan vunnen erfarenhet synes man hava anledning befara, att det för vissa av de icke lagfarna ledamöterna å avdelningen skall visa sig förenat med stora svårigheter, för att icke säga omöjligt, att under flera veckor i följd deltaga i avdelningens arbete. Till förebyggande av att avbrott i arbetet härav skall föranledas måste man söka anordna detta så, att till behandling kunna växelvis företagas mål rörande taxering av jordbruksfastigheter, skogsfastigheter och andra fastigheter samt rörande virkestaxering, allt efter som det med hänsyn till de icke lagfarna ledamöternas behov av någon tids frihet från deltagande i arbetet visar sig erforderligt. För att kunna åstadkomma en dylik anordning måste det emellertid sörjas för att mål av olika slag kunna i tid beredas till föredragning. Jämväl ur denna synpunkt är således förordnande inom den närmaste framtiden av en fjärde föredragande å fastighetstaxeringsavdelningen behöfligt.

I underdånig skrivelse den 19 september 1929 har kammarrätten, med förmälan att av den hos ämbetsverket anställda kanslipersonalen tre notarier vore indelade till tjänstgöring å fastighetstaxeringsavdelningen, framhållit att — särskilt med hänsyn därtill att åt en av nämnda notarier uppdragits att å avdelningen utföra vissa eljest sekreteraren och aktuarien åliggande göromål samt att granska de icke lagfarna ledamöternas rese- och arvodesräkningar — ytterligare en kanslitjänsteman behövdes å avdelningen, men att då samtliga de återstående notarierna och amanuenserna erfordrades för arbetet å kammarrättens övriga divisioner det med tillgängliga arbetskrafter vore omöjligt att tillfredsställa avdelningens nämnda behov. Kammarrätten har med åberopande härav hemställt om sådan höjning för budgetåret 1930/1931 av det till upprätthållande av kammarrättens verksamhet utgående extra anslaget, att antalet amanuenser med halvtidstjänstgöring kunde ökas från nio till tio. Sedan numera arbetet å avdelningen kommit i full gång, har det visat sig, att behovet av en dylik amanuens är så betydande, att åtgärd för dess tillgodoseende snarast möjligt måste ifrågasättas. I viss mån kan visserligen det biträde av kanslipersonal, som erfordras särskilt vid beredning av mål till föredragning å avdelningen, påräknas av sådana där tjänstgörande extra befattningshavare, vilka avlönas allenast med så kallade flitpenningar, men oavsett detta biträde tarvas för varje föredragande ständig hjälp av en kanslitjänsteman.

För tid, under vilken en fjärde assessor kommer att vara förordnad till föredragande å fastighetstaxeringsavdelningen, måste sörjas för att åt honom beredes tillgång till kanslibiträde i samma utsträckning, som dylikt biträde funnits nödigt för de redan å avdelningen placerade assessorerna. Under nämnda tid erfordras således förordnande av en amanuens med heltidstjänstgöring.»

Kammarrättens skrivelse den 24 oktober 1929.

I en annan skrivelse den 24 oktober 1929 har kammarrätten slutligen gjort framställning om ytterligare förstärkning av kanslipersonalen å fastighetstaxeringsavdelningen under budgetåret 1930/1931 samt till stöd härför anfört följande.

Därest i enlighet med kammarrättens förslag i skrivelsen den 19 september 1929 medel anvisades till anställande under hela nästa budgetår av en fjärde föredragande å fastighetstaxeringsavdelningen, kunde, enligt vad den vunna erfarenheten tydligt gäve vid handen, behovet av

kanslipersonal icke anses på långt när tillgodosett allenast genom personalens ökning med en halvtidsamanuens. På den ifrågavarande avdelningen vore det i alldeles särskild grad vid målens beredning till föredragning, som biträde av kanslipersonal erfordrades. I viss mån kunde dylikt biträde påräknas av sådana å avdelningen tjänstgörande extra befattningshavare, vilka avlönades allenast med så kallade flitpenningar, men oavsett detta biträde erfordrades, att varje föredragande för att kunna medhinna förberedelserna till föredragning hade tillgång till hjälp av en kanslitjänsteman med full tjänstgöring. Om, såsom förut ifrågasatts, kanslipersonalen å fastighetstaxeringsavdelningen ökades med en amanuens med halvtidstjänstgöring, vore sörjt allenast för de redan nu å avdelningen placerade assessorernas behov av kanslibiträde, men däremot icke för den fjärde assessor, beträffande vilken kammarrätten, såsom förut nämnts, gjort framställning.

Med anledning härav har kammarrätten — som i detta sammanhang ansett sig med stöd av den erfarenhet, som dåmera förvärvats i avseende å fastighetstaxeringsavdelningens arbete, böra ytterligare understryka behovet av en fjärde assessor såsom föredragande å avdelningen under hela budgetåret 1930/1931 — hemställt, att för nämnda budgetår måtte hos riksdagen äskas, utöver vad i skrivelsen den 19 september 1929 begärts, jämväl medel till avlöning åt en amanuens med heltidstjänstgöring, att ställas till kammarrättens förfogande i den mån och för den tid av budgetåret, Kungl. Maj:t efter anmälan av kammarrätten funne gott bestämma, att en fjärde assessor finge till föredragande å nämnda avdelning förordnas. Det belopp, varmed i händelse av bifall till denna hemställan det till uppehållande av kammarrättens verksamhet utgående extra anslaget behövde ökas, syntes böra beräknas till 4,596 kronor eller i runt tal 4,600 kronor.

Med tanke på önskvärdheten att åstadkomma ett snabbare avarbetande av målen på fastighetstaxeringsavdelningen har inom finansdepartementet utarbetats en den 20 december 1929 dagtecknad promemoria med utkast till kungörelse angående vissa ändringar i kungörelsen den 26 april 1929 (nr 104) med särskilda föreskrifter om handläggning i kammarrätten av mål angående fastighetstaxering och virkestaxering.

*Promemoria
angående fastighetstaxeringsavdelningen.*

I berörda promemoria har till en början erinrats om de nu gällande bestämmelserna om kammarrättens sammansättning vid handläggning av mål angående fastighetstaxering och virkestaxering samt en redogörelse lämnats för sättet angående arbetets bedrivande å avdelningen. Härora innehåller promemorian följande:

»De nu gällande grundbestämmelserna om kammarrättens sammansättning vid handläggning av mål angående fastighetstaxering och virkestaxering äro meddelade i 126 § taxeringsförfordningen den 28 september 1928, vilka bestämmelser enligt 2 punkten i övergångsstadgandena till samma förfordning skola tillämpas jämväl beträffande mål och ärenden, som avse taxering av fast egendom år 1928. Med stöd av 126 § 3 mom.

taxeringsförordningen har Kungl. Maj:t därefter den 26 april 1929 utfärdat kungörelse (nr 104) med särskilda föreskrifter om handläggning i kammarrätten av mål angående fastighetstaxering och virkestaxering, varjämte kammarrätten den 26 september 1929 fastställt arbetsordning för den avdelning inom kammarrätten, som har att handlägga dylika mål. Beträffande innehållet av de nämnda bestämmelserna hänvisas till författningstexten; dock må här anmärkas, att Kungl. Maj:t i nyssnämnda kungörelse icke upptagit bestämmelser om förgranskning utan i stället lämnat föreskrifter om en efter föredragningen följande kontrolläsning av ordinarie ledamöter.

Med tillämpning av nyssnämnda bestämmelser är avdelningens arbete för närvarande ordnat på i huvudsak följande sätt.

Avdelningen sammanträder till session fyra timmar varje helgfri dag utom lördag. Tjänstgöringen är för de fyra ordinarie ledamöterna så ordnad, att ordföranden tjänstgör alla dagar utom fredag och envar av de tre övriga i tur efter varandra under en treveckorsperiod alla fem dagarna i de två första veckorna samt fredagen i den tredje veckan. Kontrolläsningsskyldigheten är så fördelad, att envar ordinarie ledamot med undantag av ordföranden kontrolläser alla de mål, vilka föredragas under den andra veckan inom sådan tjänstgöringsperiod. Konzeptprotokollet över samtliga mål från en vecka justeras, efter fullbordad kontrolläsning, å första sessionsdagen i den andra veckan efter föredragningsveckan.

Föredragandenas antal, som ursprungligen varit 3, är från och med den 10 december utökat med en till 4.

Vid föredragning överlämnar föredraganden till varje ledamot dels förteckning över de mål, vilka anmälas till föredragning, dels ock förslag till rubrik. Ett förslag till rubrik är underskrivet av föredraganden och avsett att bifogas protokollet. Om de anmärkningar, kontrolläsaren haft att framställa, gör han anteckning å det till honom överlämnade förslaget till rubrik, å vilket han jämväl gör anteckning om kammarrättens beslut. Efter justeringen av protokollskonceptet överlämnas detsamma till protokollföraren, som dels å det av föredraganden avgivna, av denne underskrivna exemplaret till rubrik inför de rättelser, om vilka kammarrätten beslutit, dels ock ombesörjer utskrift av originalprotokollet. Efter kollationering av det utskrivna protokollet lämnas detta jämte de till detsamma hörande akterna till föredraganden för granskning och sedermera av denne till kontrolläsaren, varefter protokollet, men ej akterna, cirkulerar mellan övriga närvarande ledamöter, sist den äldste, som underskriver detsamma.

Därefter utlämnas protokollet till expediering, varvid så tillgår, att det inläggande konceptet tages såsom kopia av den utgående expeditionen. Protokollsföraren gör å konceptet anteckning om antalet expeditioner och om expeditionssättet, vilken anteckning granskas av föredraganden. Denne har jämväl att efter vederbörlig granskning kontrasignera den utgående expeditionen, som därefter underskrives av ordföranden.

En väsentlig del av första sessionsdagen i varje vecka åtgår för justering. Under antagande emellertid att under måndagen i genomsnitt en timme varit tillgänglig för föredragning, är sammanlagda föredragnings-tiden under veckan för närvarande 17 timmar eller fördelad på 3 föredragande $5\frac{2}{3}$ timmar. Utom föredragningen har föredragande därjämte, som framgår av det föregående, att fullgöra en ej obetydlig expeditions-skyldighet.»

Beträffande avdelningens arbetsresultat har i promemorian omförmäls, att, såvitt ur tillgängliga handlingar kunnat inhämtas, å avdelningen till och med den 9 december 1929, då avdelningen varit i verksamhet jämnt tio veckor, föredragits sammanlagt 353 mål, av vilka emellertid minst 13 mål avskrivits, åtminstone 14 varit deserta samt till annan myndighet eller till prövningsnämnd överlämnats 3. Sammanlagda antalet å varje sessionsdag, inberäknat måndagen, slutligen avgjorda mål hade sålunda, bortsett från de avskrivna och deserta målen, uppgått till cirka 6 $\frac{1}{2}$ mål.

Intill den 10 december 1929 hade till avdelningen inkommit sammanlagt 2,825 mål, av vilka enligt uppgift ett tiotal vore virkestaxeringsmål från 1929 års taxering och alla de övriga härrörde från 1928 års allmänna fastighetstaxering. Om man till fastighetstaxeringsmålen, 2,815, lade ett antal, synnerligen lågt räknat, av sammanlagt 100 mål (fastighets- och virkestaxeringsmål) från respektive 1929 och 1930 års taxeringar, skulle sammanlagda antalet mål, som avdelningen under innevarande session hade att handlägga, uppgå till omkring 3,000. Därest avdelningens arbetsprodukt, *numerärt beräknad*, icke skulle ökas utöver den under de första 10 veckorna uppnådda, och under förutsättning att de redan avgjorda och de återstående målen i genomsnitt vore lika tidsödande, skulle för avarbetning av dessa 3,000 mål åtgå omkring 86 föredragningsveckor, d. v. s., med frånräknande av jul- och påskferier samt ledamöternas sommarledighet, i det närmaste hela tiden till början av julférierna år 1931.

I promemorian har härefter framhållits, att det vore uppenbart, att med hänsyn särskilt till den redan under förarbetena till nuvarande lagbestämmelser betonade önskvärdheten av ett snabbt avgörande av hithörande mål, en avarbetning av arbetsbalansen i dylik ordning icke vore tillfredsställande. Till en början vore härvid att märka, hurusom såväl vederbörande fastighetsägare som kommunerna hade ett starkt intresse av att målen bragtes till ett snabbt avgörande. Härtill komme angelägenheten av att de av tjänstgöring å avdelningen bundna kammarrättsråden och assessorerna så snart ske kunde återvända till tjänstgöring i kammarrätten i vanlig ordning. Detta vore av betydelse såväl av kostnadsskäl som framför allt av det allmännas och vederbörande parter intresse, att balansen av övriga till kammarrättens handläggning hörande mål skyndsamt avarbetades, varigenom i sin tur tillika skulle vinnas, att regeringsrätten i dess nuvarande förstärkta sammansättning finge ett behöfligt tillskott av arbetsmaterial samt att åtskilliga med den nya skattelagstiftningen sammanhängande frågor så snart som möjligt bleve föremål för prövning i högsta instans.

Att fastighetstaxeringsmålen hittills avarbetats i mindre hastig takt än som på förhand beräknats syntes emellertid åtminstone delvis vara beroende av ett flertal samverkande omständigheter, vilka man tidigare icke tagit i beräkning. Sålunda syntes det förhållandet, att föredragandena varit nödsakade att långt i förväg bereda ett stort antal mål hava medfört.

att föredragande i större utsträckning än som eljest skulle varit fallet vid föredragningen blivit bunden av promemorian och att på grund härav föredragningen blivit mera tidsödande än den kunnat vara, därest kortare tid förlupit mellan beredningen och föredragningen. Tillika syntes, åtminstone till en början, den i och för sig värdefulla medverkan av de särskilda ledamöterna vara ägnad att förlänga överläggningarna. Vidare vore att framhålla, att ändringsprocenten i de till huvudsaklig prövning upptagna målen åtminstone i vad angår tiden till den 11 november 1929 varit anmärkningsvärt hög (47 å 48 procent).

Ett undanröjande i mera betydande omfattning av de med den nuvarande ordningen förknippade olägenheterna syntes icke vara möjligt utan vidtagande av väsentliga ändringar i 126 § taxeringsförfordningen. Då avdelningen emellertid endast kort tid varit i verksamhet, syntes tillräcklig erfarenhet ännu icke hunnit vinnas om lämpligheten ur olika synpunkter av så vittgående åtgärder. Däremot kunde det möjligen förtjäna att redan nu tagas under omprövning, huruvida icke sådan ändring borde vidtagas i nyssnämnda lagrum, varigenom, till vinnande av besparing av arbetskraft, förutom 2 kammarrättsråd och 2 särskilda ledamöter jämväl föredraganden kunde inträda såsom ledamot i de av honom föredragna målen. Promemorian avsåg emellertid att söka påvisa några sådana till arbets-effektens höjning syftande åtgärder, som kunde vidtagas utan ändring i taxeringsförfordningen och utan ytterligare ökning i de till avdelningens förfogande ställda arbetskrafterna.

Till en början har i detta hänseende framhållits, att det ville förefalla uppenbart, att föredragandena, bland annat med hänsyn till det dem åliggande avfattandet av promemorior och dem jämväl åvilande expeditionsskyldighet, vore väsentligt mer betungade än ledamöter av kammarrätten i allmänhet och att detta syntes komma att gälla även efter det föredragandenas antal ökats till 4.

Vad ledamöternas å fastighetstaxeringsavdelningen (utom ordföranden) tjänstgöring beträffade, syntes följande kunna anmärkas. Å första sessionsdagen i första veckan av en treveckorsperiod återställde ledamoten alla mål från den andra veckan av föregående period. Under återstoden av den första veckan hade ledamoten, förutom granskning av det efter justeringen utskrivna protokollet, ingen annan obligatorisk tjänstgöring än deltagande i sessionerna, och, i ett eller annat fall, läsning av akten i något av annan ledamot kontrolläst mål. Under den andra veckan, för vilken han hade kontrolläsningsskyldighet beträffande alla mål, syntes ledamoten ej heller vara nödsakad att i större omfattning fullgöra annan tjänstgöring än att deltaga i sessionerna, varvid vore att märka, att å måndagen i denna vecka justerades protokollet för den vecka, då denne ledamot deltagit i session allenast å fredag, i följd varav ledamoten, under det övriga ledamöter deltog i justeringen av andra mål, vore i tillfälle att ägna sig åt annat arbete. Den tredje veckan slut-

ligen hade ledamoten att dels deltaga i justeringen av målen från första veckan i perioden, dels tjänstgöra i session å fredag samt kunde ägna veckan i övrigt åt kontrolläsning av de under andra veckan föredragna målen. Då antalet under en vecka föredragna mål i genomsnitt hittills uppgått till omkring 35, inberäknat avskrivna och deserta, och målen i regel icke vore av vidlyftig beskaffenhet samt i det övervägande flertalet fall avsäga uppskattningsfrågor, syntes — med hänsyn jämväl till förefintligheten av utförliga promemorior och till den merendels enkla avfattningen av utslagen — denna kontrolläsningsskyldighet icke kunna anses särskilt tidsödande eller betungande.

Sammanlagt hade alltså å fastighetstaxeringsavdelningen tjänstgörande kammarrättsråd att, bortsett från deltagande i justeringen i tredje veckan, som huvudsakligen motsvarades av partiell frihet från deltagande i sessionen å måndagen i andra veckan, under en treveckorsperiod deltaga i session 11 dagar å 4 timmar = 44 timmar (eller $14\frac{2}{3}$ timmar per vecka) samt att kontrolläsa målen från en vecka.

Å någon av övriga divisioner tjänstgörande kammarrättsråd hade att i regel fullgöra föredragning under $3\frac{1}{2}$ timmar i veckan samt att, föredragningstiden inberäknad, tjänstgöra i session, enligt uppgift, $10\frac{1}{2}$ till 14 timmar. Då fastighetstaxeringsmål näppeligen kunde anses såsom i genomsnitt svårare än övriga till kammarrättens handläggning hörande mål och då förberedelsen till $10\frac{1}{2}$ timmars föredragning under tre veckor av sistnämnda slag av mål rimligen måste taga mer tid i anspråk än kontrolläsningen under samma antal veckor å fastighetstaxeringsavdelningen i nyss angivna omfattning, ville det förefalla, som om ledamotstjänstgöringen å fastighetstaxeringsavdelningen skulle vara något mindre betungande än sådan tjänstgöring å annan avdelning. Möjligen kunde dock till stöd för en motsatt uppfattning åberopas, att den ensartade beskaffenheten av fastighetstaxeringsmålen verkade i särskild grad tröttande. Å andra sidan åtnjöte emellertid ledamöterna å fastighetstaxeringsavdelningen längre påskferier än sina kolleger i kammarrätten i övrigt och vore i större omfattning än dessa under julferierna fria från arbete.

I anslutning till vad sålunda anförts hade uppgjorts det promemorian bifogade utkastet till ändringar i kungörelsen den 26 april 1929, vilket innehöll följande.

Med bibehållande i huvudsak av gällande bestämmelser om sessions- tidens längd skulle föredragningen å avdelningen fastställas till minst 18 timmar per vecka, därav 2 timmar förutsattes förlagda till måndag. Föredragningen skulle uppehållas under 4 timmar i veckan eller en sessionsdag av de ordinarie ledamöterna utom ordföranden och under övriga 14 timmar av assessorer i kammarrätten till det antal, Kungl. Maj:t bestämde (tillsvidare förslagsvis 4). Obligatorisk kontrolläsning skulle icke äga rum i mål, som föredragits av ledamot, i följd varav ledamot icke syn-

tes böra åläggas särskild skyldighet i avseende å promemorias avfattning. Föredragande assessors skyldighet att ombesörja konceptexpeditionens uppsättande skulle överflyttas å protokollsföraren. Föredragande skulle befrias från kontrasignationsskyldighet, i samband varmed kammarrätten skulle bemyndigas att för tid, då lokalen för avdelningen vore skild från kammarrättens övriga lokaler, förordna notarie att i sekreterarens ställe kontrasignera från avdelningen utgående expeditioner.

Utkastet åsyftade alltså att, utan ökning av avdelningens arbetskrafter, genom utjämning av de å avdelningen tjänstgörande kammarrättsrådets och assessorernas arbetsbörda och genom de sistnämndas befriande från rena expeditionsgöromål, giva assessorerna erforderlig tid att så bereda målen, att föredragningen kunde i möjligaste mån koncentreras och målens avgörande därigenom påskyndas.

Det har förutsatts, att vid genomförande av förslaget kammarrätten i sin ordning skulle meddela de på kammarrätten ankommande föreskrifter, som ansåges erforderliga för samma ändamål.

*Remiss den
20 december
1929.*

Genom remiss den 20 december 1929 anbefalldes kammarrätten att inkomma med yttrande över nämnda promemoria med därvid fogade författningsutkast.

Remissen avsåg jämväl en annan nära sammanhängande fråga. Den tillfälliga, men arbetskrävande uppgift, som åligger kammarrätten med avseende å fastighetstaxeringen, har medfört en betydande reduktion av de arbetskrafter, som stå till förfogande för ämbetsverkets övriga verksamhet. En nödvändig följd härav är, att tillströmningen till regeringsrätten av mål från kammarrätten är mindre än eljest skolat vara fallet. Detta förhållande är att beklaga särskilt med hänsyn därtill, att regeringsrätten för närvarande arbetar med en förstärkning av ledamöternas antal, som är avsedd att efter utgången av år 1931 i mån av inträffade ledigheter bringas att upphöra. Kammarrätten anbefalldes därför att jämväl avgiva utlåtande, huruvida till möjliggörande av en snabbare avarbetning av balansen av andra mål än dem, som avse fastighets- eller virkestaxering, kammarrättens arbete lämpligen kunde organiseras — förutom å avdelningen för handläggning av anmärknings- och avlöningsmål med mera och fastighetstaxeringsavdelningen — å **fyra** i stället för tre avdelningar, samt därest så ansåges vara fallet, lämna uppgift om den förstärkning av tillfälliga arbetskrafter, som oundgängligen erfordrades för ändamålet.

Kammarrättens utlåtande den 27 december 1929.

I skrivelse den 27 december 1929 har kammarrätten avgivit utlåtande i ärendet.

Innan kammarrätten härvid ingått på en närmare granskning av förslagets detaljbestämmelser, har kammarrätten framhållit, att det icke syntes vara befogat att på grundval av endast tio veckors arbetsresultat draga slutsatser rörande den tid, inom vilken fastighetstaxeringsavdel-

ningens arbete kunde vara slutfört. I den utredning, som föregått inrättandet av ifrågavarande avdelning, beräknades visserligen, att det skulle kunna å densamma avgöras i medeltal 15 mål per dag — en arbetsprodukt, om möjligheten av vars ernående kammarrätten dock för sin del i skrivelse den 18 september 1928 tillåtit sig uttala tvivelsmål. Vid nämnda beräkning hade givetvis inräknats även deserta och avskrivna mål. Den omständigheten, att medeltalet per dag under de första tio veckorna avgjorda mål betydligt understeg nämnda tal, kunde knappast tillmätas något bevisvärde vid bedömandet av frågan om hur stort medeltalet per dag under avdelningens hela arbetstid avgjorda mål komme att bli. Kammarrätten ansåge sig för närvarande icke kunna göra något uttalande i berörda fråga. Kammarrätten ville dock framhålla, att det vid en dylik beräkning icke vore berättigat att utgå därifrån, att de deserta målen icke toge någon nämnvärd tid i anspråk. Taxeringsförelagningens bestämmelser rörande besvärshörsätt vore nämligen sådana, att det i regel vore nödvändigt att ingå i en saklig prövning av föreliggande besvär för att det skulle vara möjligt fastslå, att desamma icke emot gällande bestämmelser om fatalitetider finge prövas. Kammarrätten ansåge sig ock böra bestrida det i promemorian förekommande uttalandet, att föredragningen blivit mera tidsödande därigenom, att föredraganden varit bunden av en upprättad promemoria. Det förhölle sig så, att en promemoria vore ägnad att förkorta och koncentrera föredragningen, och detta i desto högre grad ju mera utarbetad och genomtänkt, promemorian vore.

Vad angår frågan om fastställande av föredragningstiden till 18 timmar per vecka, har kammarrätten meddelat, att fastighetstaxeringsavdelningens ordinarie ledamöter redan vid början av avdelningens arbete haft under övervägande att så ordna arbetet under måndagarna, att två timmars föredragning skulle föregå justeringen, men att svårigheter i flera närmare angivna hänseenden mött mot en så omfattande föredragning å måndagarna.

Kammarrätten har emellertid — samtidigt med att kammarrätten förklarat sig beredd att så ordna arbetet, att å avdelningen *i regel* skulle fullgöras minst två timmars föredragning under justeringsdagen — hemställt, att icke någon uttrycklig bestämmelse i ämnet måtte meddelas.

I fråga om föredragningens ordnande har kammarrätten anfört följande. Förslaget innebure, att veckoföredragningen av mål angående fastighetstaxering eller virkestaxering skulle fullgöras under 4 timmar av ordinarie ledamot och under 14 timmar av assessorerna (tillsvidare förslagsvis 4). Enligt kammarrättens mening borde det icke under några omständigheter åläggas de ordinarie ledamöterna att föredraga mål angående fastighetstaxering eller virkestaxering. Dessa mål hade fördelats mellan assessorerna i enlighet med de grunder, som vid utredningen rörande fastighetstaxeringsavdelningens tillkomst förutsatts skola därvid till-

lämpas, så att mål från ett och samma län eller grupper av likartade mål tilldelats samma föredragande. Assessorerna hade sedan ett halvt år tillbaka sysslat med beredandet av de dem tilldelade målen. I stor utsträckning vore delar av grupperna beredda. Givetvis skulle mindre grupper kunna tilldelas de ordinarie ledamöterna, men sedan dessa mål blivit avgjorda, bleve det nödvändigt, att grupper av mål finge uppdelas mellan en assessor och en eller flera ordinarie ledamöter. Härigenom komme den större enhetlighet vid målens behandling och avgörande i kammarrätten, vilken varit ett av de främsta önskemålen vid tillskapandet av fastighetstaxeringsavdelningen, att i hög grad äventyras. Vidare bleve det utan tvivel i många fall förenat med betydande svårighet — för att icke säga omöjligt — för den ordinarie ledamot, som finge en viss grupp av mål eller del av grupp sig tilldelad, att få tid att — på sätt fallet varit med assessorerna — helt intränga i de grundläggande principerna för taxeringen inom den ena eller andra gruppen av mål, till exempel inom visst län. Härtill komme att om och i den mån så verkligen skedde, detta skulle innebära ett dubbelarbete, i det att ledamoten finge inom en viss grupp av mål utföra samma arbete, som en assessor redan utfört. Om föredragningen av mål angående fastighetstaxering eller virkestaxering delvis lades på ledamöterna, så skulle detta enligt kammarrättens uppfattning — särskilt på nuvarande stadium av avdelningens arbete — verka direkt sönderbrytande på organisationen och bestämt strida mot den ledande tankegången för organisationen. En dylik åtgärd måste vidare antagas komma att snarare minska än öka arbetstakten. Slutligen måste den nu ifrågasatta åtgärden befaras komma att ytterligare öka de svårigheter, som redan visat sig uppkomma i avseende å de särskilda ledamöternas tjänstgöring. Under antagande nämligen att för viss tidsperiod särskilda ledamöter med viss sakkunskap inkallats samt att assessorerna inriktat sig på att föredraga sådana mål, i vilkas avgörande dessa ledamöter ägde kompetens att deltaga, men de ordinarie ledamöter, vilka skulle föredraga under samma tidsperiod, icke hade några dylika mål att föredraga — och ett dylikt antagande måste komma att ofta nog bliva verklighet — så skulle den åsyftade svårigheten framträda fullt tydligt.

Kammarrätten har sålunda avstyrkt förslaget att ålägga de ordinarie ledamöterna att föredraga mål angående fastighetstaxering eller virkestaxering. Härefter har kammarrätten yttrat: Fråga uppkomme då, om det tilläventyrs skulle kunna åläggas de ordinarie ledamöterna å meranämnda avdelning att föredraga andra mål. Förslaget om att ålägga dessa ledamöter föredragningssskyldighet motiverades därmed, att de skulle hava lindrigare tjänstgöring än sina kolleger i kammarrätten i övrigt. Häremot invände de kammarrättens ordinarie ledamöter, vilka tjänstgjorde å fastighetstaxeringsavdelningen, att så icke åtminstone hittills varit fallet. Kammarrätten hölle det icke för uteslutet, att den tid, som hittills visat sig erforderlig för det föreskrivna

kontrollarbetet, skulle under arbetets fortgång kunna i någon mån nedbringas. Ostridigt vore att — på sätt påpekats i promemorian — ledamöterna å fastighetstaxeringsavdelningen komme att åtnjuta längre påskferier än sina kolleger i kammarrätten i övrigt och bliva i större omfattning än dessa under julferierna fria från arbete. Under sådana förhållanden ville varken de ledamöter, vilka för närvarande tjänstgjorde å fastighetstaxeringsavdelningen, eller kammarrätten motsätta sig, att de ordinarie ledamöterna å avdelningen under vissa förutsättningar finge sig ålagd viss skyldighet att föredraga andra mål än sådana angående fastighetstaxering eller virkestaxering, dock huvudsakligen beskattningsmål. Det syntes alltså kammarrätten icke föreligga något hinder att så ordna arbetet, att de ordinarie ledamöterna å fastighetstaxeringsavdelningen i en exempelvis varje lördag sammanträdande tremannadivision på föredragning av andra ordinarie ledamöter än ordföranden avgjorde andra till kammarrättens domsrätt hörande mål. Därigenom vunnnes den fördelen, att utom det att till fastighetstaxeringsavdelningens domsrätt hörande mål komme att föredragas i fullt ut samma utsträckning, som i det remitterade förslaget avsetts, en ytterligare avarbetning av övriga mål kunde äga rum.

Sistberörda syfte kunde vinnas jämväl på en annan, därtill betydligt effektivare väg. Kammarrätten funne sig oförhindrad att såsom eget förslag upptaga vad redan i promemorian antytts, eller att den ändringen vidtoges, att föredragandena å avdelningen erhöles rösträtt vid målens avgörande. Målen skulle således kunna avgöras av två ordinarie ledamöter, en föredragande assessor och två särskilda ledamöter. Ett genomförande av en dylik anordning krävde emellertid ändring i 126 § taxeringsförordningen, vadan densamma icke omedelbart kunde vidtagas. Efter en sådan förändring komme det icke att för fastighetstaxeringsavdelningens del erfordras mera än 3 kammarrättsråd, inklusive ordföranden. Det bleve således tillfälle att låta ett kammarrättsråd avgå från avdelningen och inom annan avdelning av kammarrätten föredraga andra mål än dem, som behandlades å fastighetstaxeringsavdelningen. Givetvis skulle icke någon förändring vidtagas i avseende å målens kontrolläsning av de ordinarie ledamöterna.

Någon minskning av antalet assessorer å fastighetstaxeringsavdelningen kunde uppenbarligen icke ifrågakomma, därest deras föredragningskyldighet lämnades orubbad.

Emellertid syntes icke någon föredragningsskyldighet böra åläggas de ordinarie ledamöterna, förrän den nyss föreslagna förändringen av antalet avdelningen tillhörande ordinarie ledamöter genomförts. Föredragningen borde nämligen icke under några förhållanden utsträckas utöver två timmar per vecka med föredragningen fördelad med en timme på var och en av de båda ledamöterna utom ordföranden. Ett särskilt skäl härtill föreläge i den omständigheten, att ju mera omfattande den föredrag-

ningsskyldighet bleve, som ålades de ordinarie ledamöterna, desto starkare bleve behovet av förstärkning av kanslipersonalen å avdelningen. Om det — på sätt ifrågasatts i det remitterade förslaget — ålades kammarrättsråden att under tillhoppa 4 timmar per vecka föredraga fastighets-taxerings- eller virkestaxeringsmål, syntes det vara ofrånkomligt, att dessa ledamöter gemensamt erhöles biträde av annan tjänsteman, motsvarande det, som en assessor med 4 1/2 timmars veckoföredragning erhöles, eller således av en heltidsamanuens.

Begränsades åter föredragningsskyldigheten till att avse andra mål under tillhoppa två timmar per vecka, syntes följande anordning kunna vidtagas. För det dåvarande erhöles en av assessorerna biträde av dels en halvtidsamanuens och dels den notarie, som förordnats att fullgöra sekreterare- och aktuariegöromålen å avdelningen. Därest denne erhöles till åliggande att jämväl kontrasignera från avdelningen utgående expeditioner, bleve hans tid så upptagen, att det biträde, han kunde komma att lämna nämnda assessor, bleve av ytterst ringa värde. Han skulle möjligen kunna medhinna att lämna de två ordinarie ledamöterna biträde i avseende å uppsättning av rubriker i de mål, de skulle föredraga, samt expediering och dylikt. Assessorn bleve däremot icke betjänt med enbart den hjälp, han finge av den honom tilldelade halvtidsamanuensen. Denne måste följaktligen — om ovannämnde notarie ålades skyldigheten att kontrasignera de utgående expeditionerna och om två kammarrättsråd hade att under vardera en timme per vecka föredraga andra mål än fastighets- eller virkestaxeringsmål — böra förändras till heltidsamanuens.

Därest de ordinarie ledamöterna skulle föredraga andra mål än sådana, som avsåge fastighetstaxering eller virkestaxering, borde de därvid givetvis arbeta under samma former som sina kolleger i kammarrätten i övrigt. De utgående expeditionerna i nu ifrågavarande mål syntes kunna undertecknas av presidenten med kontrasignation av kammarrättens sekreterare.

Vad härefter angår förslaget om överflyttning av föredragande assessors skyldighet att ombesörja konceptexpeditioners uppsättande å protokollsföraren, som det jämväl skulle åligga att med sitt namn bestyrka expeditionens riktighet, samt om uppdrag åt notarie att kontrasignera från avdelningen utgående expeditioner, har kammarrätten för sin del icke haft något att erinra mot att kontrasignationsskyldigheten överflyttades på angivet sätt från assessorerna till sagda notarie, i all synnerhet om assessorerna erhöles ledamöters ställning, men ansett att, därest så skedde, jämväl konceptexpeditioners uppsättande borde ankomma på notarien.

Därest den föreslagna minskningen av antalet ordinarie ledamöter å fastighetstaxeringsavdelningen komme att genomföras, erfordrades såsom följd därav inom kort betydelsefulla ändringar i kungörelsen den 26 april 1929 (nr 104). Det syntes då knappast lämpligt att nu omedelbart

vidtaga de ändringar i kungörelsen, som betingades av kontrasignationsskyldighetens överflyttning från assessorerna till en notarie.

Sistnämnda anordning droge emellertid med sig den konsekvensen, att — på sätt redan förut angivits — nämnda notarie bleve så betungad med arbete, att han icke kunde i någon nämnvärd grad biträda den assessor, som han hittills biträtt i arbetet. Vidare syntes det kammarrätten anledning föreligga att under sådana omständigheter erinra om sin i skrivelse den 18 september 1928 (se 1929 års statsverksproposition, sjunde huvudtiteln, sid. 25) gjorda hemställan om att nämnda notarie måtte beredas en mot hans ökade ansvar och arbetsbörda svarande ersättning av 1 krona för dag eller i jämnat tal 360 kronor för år.

Med stöd av det anförda har kammarrätten således avstyrkt genomförandet av det remitterade förslaget i oförändrat skick. Skulle emellertid detsamma vinna Kungl. Maj:ts bifall, har kammarrätten hemställt, att anslag måtte av riksdagen för budgetåret 1930/1931 utverkas till en heltidsamanuens med 4,596 kronor samt att för första halvåret 1930 ett belopp av 2,298 kronor måtte för samma ändamål ställas till kammarrättens förfogande.

I första hand har kammarrätten emellertid, såvitt nu är i fråga, förordat,

att Kungl. Maj:t ville förelägga riksdagen förslag till sådan ändring i 126 § taxeringsförrordningen, att föredragande assessor beredes ledamots ställning;

att, sedan denna förändring genomförts och antalet av de till tjänstgöring å fastighetstaxeringsavdelningen indelade kammarrättsråden minskats till — utom ordföranden — 2, dessa båda åläggas att en timme var i veckan föredraga sådana mål, som kunna bliva dem av presidenten tilldelade;

att anslag måtte av riksdagen utverkas för budgetåret 1930/1931 till dels en heltidsamanuens i stället för en halvtidsamanuens med 2,298 kronor och dels ersättning åt den notarie, som förordnats att fullgöra sekreterare- och aktuariegöromålen å avdelningen, med 360 kronor; samt

att kammarrätten beviljas ett anslag till avlönande av en heltidsamanuens i stället för en halvtidsamanuens under tiden från och med den dag föredragningsskyldighet ålägges de ordinarie ledamöterna samt kontrasignationsskyldigheten överflyttas till den notarie, som förordnats att fullgöra sekreterare- och aktuariegöromålen å fastighetstaxeringsavdelningen.

Då kammarrätten härefter övergått till frågan, huruvida till möjliggörande av en snabbare avarbetning av balansen av andra till kammarrättens handläggning hörande mål än dem, som det tillkomme fastighetstaxeringsavdelningen att behandla, kammarrättens arbete lämpligen kunde organiseras — förutom å nyssnämnda avdelning och avdelningen för handläggning av anmärknings- och avlöningsmål med mera — å fyra i

stället för tre avdelningar, har kammarrätten till en början meddelat, att enligt approximativ beräkning, verkställd den 23 december 1929, av kammarrätten under året avgjorts 4,819 beskattningsmål (andra än sådana, som tillhöra fastighetstaxeringsavdelningens avgörande), 1,369 fattigvårds-, barnavårds-, mantalsskrivnings- och kyrkobokföringsmål samt 537 anmärknings- och avlöningsmål eller således sammanlagt 6,725 mål, ävensom att balansen av oavgjorda mål — fränsett de till fastighetstaxeringsavdelningen hörande — nyssnämnda dag utgjorde respektive 5,943, 1,395 och 856 eller tillhoppa 8,194 mål. Då antalet balanserade mål vid utgången av år 1927 uppgått till respektive 8,504, 1,899 och 815 eller tillsammans 11,218 mål och vid 1928 års slut — bortsett från då inkomna besvär, tillhörande fastighetstaxeringsavdelningens avgörande — utgjort respektive 6,931, 1,504 och 901 eller tillhoppa 9,336 mål, framginge det, att under år 1929 i likhet med de närmast föregående åren en icke obetydlig nedgång av balansen ägt rum. Att så kunnat bli va fallet trots den under senare delen av året till följd av fastighetstaxeringsavdelningens inrättande inträdda minskningen av de arbetskrafter, som stått till kammarrättens förfogande för handläggning av andra mål än de till nämnda avdelning hörande, förklarades delvis därav, att antalet av de under år 1929 till och med den 23 december till kammarrätten inkomna beskattningsmålen, därest fastighets- och virkestaxeringsbesvären frånräknades, understigit antalet av de under vart och ett av de närmast föregående åren inkomna beskattningsmålen.

Med nuvarande organisation av kammarrätten — bortsett från fastighetstaxeringsavdelningen — på en division med sex ledamöter för handläggning av bland annat anmärknings- och avlöningsmål samt tre divisioner med fem ledamöter på varje samt dessutom en extra föredragande för turvis föredragning på envar av sistnämnda tre divisioner syntes det kunna beräknas, att arbetsprodukten under år 1930 skulle uppgå till cirka 5,700 mål. Därest det kunde antagas, att antalet under sistnämnda år inkommande mål icke skulle överstiga antalet av de mål, som inkommit under år 1929, eller 5,583, skulle således, om hänsyn icke toges till de till fastighetstaxeringsavdelningen hörande målen, balansen vid utgången av år 1930 bli va ungefär lika stor som vid 1929 års slut. Då det emellertid syntes kunna förväntas, att antalet besvärsmål komme att öka de närmaste åren efter de nya skatteförfattningarnas trädande i kraft, syntes det vara att befara, att balansen under år 1930 skulle stiga. Med hänsyn härtill kunde det icke vara annat än önskvärt, att åtgärder vidtoges till möjliggörande av en större arbetsprodukt.

I och för sig mötte visserligen intet hinder att fördela de kammarrättens ledamöter, som återstode för andra avdelningar än fastighetstaxeringsavdelningen och avdelningen för handläggning av anmärknings- och avlöningsmål, på fyra i stället för tre divisioner, men enbart härigenom vunnes icke större arbetsresultat, enär antalet föredragningstimmar i allt fall vore

detsamma. Genom tillkomsten av en ny division skulle emellertid beredas möjlighet till förordnande av ännu en extra föredragande med skyldighet till föredragning 4½ timmar i veckan. Frånsett den ökning i den genomsnittliga arbetstiden å tjänsterummet, som en dylik anordning — organiserandet av fyra allmänna divisioner med extra föredragning på dem alla — skulle medföra för samtliga ledamöter såväl å dessa divisioner som även å divisionen för handläggning av anmärknings- och avlöningsmål, kunde dock denna anordning icke vidtagas, med mindre för arbetet å de allmänna divisionerna bereddades tillgång till en ordinarie ledamot mera än under nuvarande förhållanden funnes att tillgå. Å division, där extra föredragning ägde rum, ålåg det ledamöterna att jämsides med egen föredragningsskyldighet kontrolläsa de mål, vilka föredroges av annan än ledamot. Redan till följd härav erfordrades, att ledamöterna å varje sådan division vore minst fyra, enär de i annat fall skulle i allt för hög grad betungas av kontrollskyldigheten. Det nuvarande antalet ledamöter, som icke indelats till tjänstgöring å avdelningen för anmärknings- och avlöningsmål samt fastighetstaxeringsavdelningen, vore emellertid endast femton eller således en mindre än vad för ändamålet oundgängligen tarvades. Enligt bestämmelserna i avseende å extra föredragandes tjänstgöring skulle denne i främsta rummet föredraga fattigvårdsmål och därmed likställda mål. Då enligt kammarrättens instruktion i handläggningen av dylika mål skulle deltaga minst två kammarrättsråd, måste således åtminstone två av ledamöterna å envar av de divisioner, där extra föredragning anordnades, vara ordinarie. Av de aderton kammarrättsråd, kammarrätten nu bestode av, vore för närvarande åtta tagna i anspråk för fastighetstaxeringsavdelningen och avdelningen för handläggning av anmärknings- och avlöningsmål, och ett kammarrättsråd, som under hela år 1929 varit på grund av sjukdom förhindrad att tjänstgöra, hade av enahanda orsak begärt tjänstledighet under första hälften av år 1930. För den händelse, såsom kammarrätten hade anledning att antaga, två av de övriga nio kammarrättsråden för längre eller kortare tid av nästa år toges i anspråk för offentligt uppdrag utom kammarrätten, vore det återstående antalet ordinarie ledamöter otillräckligt för fyra allmänna divisioner med extra föredragning på var och en av dem. Tillgången till ytterligare en ordinarie ledamot för tjänstgöring å dessa divisioner vore således en nödvändig förutsättning för organiserandet av kammarrättens arbete på nämnda sätt.

Denna förutsättning skulle emellertid uppfyllas, därest i enlighet med vad kammarrätten förordat sådan ändring i fastighetstaxeringsavdelningens sammansättning genomfördes, att antalet av de till tjänstgöring å avdelningen indelade kammarrättsråden minskades till tre och således ett av de nu därstädes placerade kammarrättsråden kunde förflyttas till någon av kammarrättens övriga avdelningar. Nu nämnda omständig-

het syntes utgöra ett ytterligare skäl för beaktande av kammarrättens berörda förslag.

För det kammarrättsråd, som skulle förflyttas från fastighetstaxeringsavdelningen till tjänstgöring å någon av kammarrättens övriga avdelningar, erfordrades kanslibiträde av en halvtidsamanuens. Tillgång till sådan, som icke redan vore fullt upptagen av tjänstgöring, finnes icke i kammarrätten.

Kammarrätten — som beräknat att genom anordnande av kammarrättens arbete i överensstämmelse med vad sålunda föreslagits, däri inbegripet förslaget om skyldighet för de å fastighetstaxeringsavdelningen tjänstgörande kammarrättsråden med undantag av ordföranden att en timme var i veckan föredraga andra mål, huvudsakligen taxeringsmål, än de till nämnda avdelnings handläggning hörande, antalet avgjorda mål skulle för år räknat ökas med omkring 650 — har således i denna del hemställt att, därest Kungl. Maj:t skulle föreskriva inrättandet av — förutom avdelningen för handläggning av anmärknings- och avlöningsmål med mera och fastighetstaxeringsavdelningen — fyra divisioner i kammarrätten, till kammarrättens förfogande måtte ställas medel för avlöande av dels en extra föredragande och dels en halvtidsamanuens. De för detta ändamål erforderliga medlen torde böra beräknas till $(7,212 + 2,298 =) 9,510$ kronor för år räknat.

En ledamot av kammarrätten, *kammarrättsrådet Asplund* har för sin del icke kunnat godkänna tanken att föredragande assessor å fastighetstaxeringsavdelningen skulle kunna vara ledamot i de av honom föredragna målen. Detta innebure enligt Asplunds mening ett avvikande från en princip, som tidigare ansetts riktig.

Förenämnda promemoria avsåge ock att utan ändring av avdelningens sammansättning införa åtgärder för arbetseffektens höjning, tydligen beträffande de mål, för vilkas behandling avdelningen tillkommit. Pluralitetens förslag om föredragning å avdelningen av andra slags mål syntes därför ligga på sidan av förevarande spörsmål.

Skulle kammarrättsråden å avdelningen fullgöra viss föredragning, borde denna enligt Asplunds åsikt avse uteslutande fastighetstaxeringsmål och eventuellt mål angående virkestaxering. Föredragning av andra mål syntes föranleda splittring av intresset och kunde icke sägas befordra den önskade koncentrationen i arbetet.

Kammarrättsrådet Ekenberg har i särskilt yttrande förordat åläggande för fastighetstaxeringsavdelningens ledamöter att fullgöra föredragning 3 eller $3\frac{1}{2}$ timmar i veckan, varigenom alla eller åtminstone de flesta av fastighetstaxeringsavdelningens assessorer skulle kunna överflyttas till tjänstgöring å andra avdelningar inom kammarrätten. Betydelsen härav för nedbringande av kammarrättens balans av andra mål än fastighetstaxerings- och virkestaxeringsmål vore avsevärd. Den andra frågan

i remissen — om kammarrättens arbete kunde organiseras å ytterligare en avdelning och om arbetskrafter, som erfordrades för detta ändamål — skulle härigenom vara i huvudsak besvarad. Reformen syntes föranleda inskränkning i fastighetstaxeringsavdelningens lokalutrymme och antagligen även reducering av dess personal, varigenom stora kostnader kunde besparas statsverket. Den tid, som stått till buds för remissens besvarande, hade dock icke medgivit närmare undersökningar angående genomförbarheten av en förändring av kammarrättens organisation i nu antydd riktning.

Kammarrättsrådet Kuylenstierna har i särskilt yttrande anført, att han skulle kunnat i huvudsak biträda de i promemorian framlagda förslagen. Då han emellertid ansett sig böra föredraga det av kammarrättens majoritet framlagda förslaget, hade detta företrädesvis skett på den grund, att detsamma utginge från den givna förutsättningen, att fyra assessorer skulle vara sysselsatta för berörda mål, medan promemorian i denna punkt ej intog någon bestämd ståndpunkt. Dessa fyra assessorer väntades, enligt vad som uppgivits, kunna åstadkomma en fullt effektiv föredragning och det syntes med fog kunna antagas, att föredragningen av fyra assessorer bleve mera effektiv än den skulle kunna bliva, om allenast tre assessorer vore därmed sysselsatta, under det att den återstående föredragningstiden utfylldes av kammarrättsråd. Genom den av kammarrättens majoritet föreslagna anordningen vunnnes tillika en viss avarbetning av sådana mål, som fullföljdes till regeringsrätten.

Kuylenstierna biträdde följaktligen det slut, vartill kammarrättens majoritet kommit, men ville dock ifrågasätta, huruvida ej vad som sålunda föreslagits borde komma till uttryck i kammarrättens instruktion.

Kammarrättsrådet Afzelius, med vilken *kammarrättsrådet Smerling* instämt, har anført, att han för sin del funne den av kammarrättens pluralitet ifrågasätta minskningen av antalet kammarrättsråd å fastighetstaxeringsavdelningen samt upptagandet av assessorer såsom ledamöter å samma avdelning utgöra ett betydligt försvagande av den nyss genomförda organisationen av högsta instansen för fastighetstaxering och taxering till skogsaccis.

Utöver vad kammarrätten för sin del anført, har *kammarrättsrådet Kuylenstierna*, med vilken *kammarrättsråden Henriks, von Sydow och Hallberg* instämt, framhållit, att när det i promemorian ifrågasatts vad som skulle kunna åtgöras för att under den närmare framtiden tillföra regeringsrätten så stort arbetsmaterial som möjligt, det syntes ligga nära till hands att till behandling upptaga frågan om skogsaccismålen handläggning. De skäl, som med rätta åberopats för förtursrätt åt fastighetstaxeringsmålen, syntes ej gälla skogsaccismålen. Det syntes ej finnas någon anledning, varför inkomsttaxeringsmålen skulle bliva eftersatta för senare inkomna skogsaccismål. I stället syntes, sedan skogsaccismålen övertagits av de ordinarie beskattningsnämnderna, goda skäl tala för deras

handläggning även hos kammarrätten, såvitt möjligt i anslutning till motsvarande inkomstskattemål. Det hade tillförene antagits, att mål av berörda art skulle bli ganska fåtaliga, varför frågan om ordningen för deras avgörande ansetts vara av mindre betydelse. Emellertid hade nu uppgivits, att antalet besvärsmål rörande taxering till skogsaccis kunde väntas bli mycket betydande. Därest detta visade sig bli fallet, syntes det kunna ifrågasättas att göra sådan ändring i instruktionen för kammarrätten, att ineliggande sådana mål ej skulle behöva avgöras av den nuvarande fastighetstaxeringsdivisionen, innan denna åtskildes. Härigenom kunde de där tjänstgörande kammarrättsråden tidigare frigöras för att deltaga även i sådana mål, som kunde fullföljas till regeringsrätten.

*Departements-
chefen.*

Innan jag angiver min ståndpunkt till de nu uppkomna frågorna om ordnande av kammarrättens arbete under den närmaste framtiden, vilka äro av beskaffenhet att inverka på bedömandet av anslagsbehovet under budgetåret 1930/1931, vill jag meddela, att enligt från kammarrätten under hand inhämtade, delvis såsom preliminära betecknade uppgifter, sammanlagda antalet under år 1929 till kammarrätten inkomna mål utgjort 8,266, därav 2,374 mål angående fastighets- eller virkestaxering, 4,149 andra beskattningsmål, 1,276 fattigvårds-, barnavårds- och mantalsskrivningsmål samt 467 anmärknings- och avlöningsmål. Antalet under året avgjorda mål uppgår till 7,116 eller, fördelat på nyssnämnda grupper av mål, respektive 391, 4,819, 1,369 och 537. Härav framgår, att kammarrättens arbetsbalans visserligen i sin helhet stegrats med omkring 1,150 mål, men att denna stegring uteslutande är beroende på tillströmningen av fastighetstaxeringsmål, under det att beträffande samtliga övriga grupper av mål balansen icke obetydligt nedgått eller med något över 800 mål.

Av den vid årsskiftet befintliga balansen, tillhoppa något över 11,200 mål, tillhöra något över 2,700 fastighetstaxeringsavdelningen och alltså omkring 8,500 mål övriga delar av kammarrätten.

Jag erinrar vidare, att kammarrättens ledamotspersonal, tillhoppa 18 kammarrättsråd, 2 tjänstemän å överflyttingsstat och 8, under halva budgetåret 1929/1930 9 assessorer, för närvarande är indelad till tjänstgöring å fem divisioner, nämligen å fastighetstaxeringsavdelningen 4 kammarrättsråd såsom ledamöter och 4 assessorer såsom föredragande, å avdelningen för handläggning av anmärknings- och avlöningsmål 6 ledamöter samt å envar av de tre övriga divisionerna 5 ledamöter. Å de tre sistnämnda divisionerna föredragas mål, förutom av ledamöterna, jämväl av en för dessa divisioner gemensam extra föredragande.

Såsom kammarrätten framhållit, torde med hänsyn till balansens omfattning någon minskning av ledamotspersonalen för närvarande icke böra äga rum. Fastmer hava omständigheter tillkommit, som nödvändiggöra åtgärder

för en hastigare avarbetning av balansen än som är möjlig med nuvarande organisation. Jag syftar härvid närmast på det förhållandet att, å ena sidan, arbetsprodukten å fastighetstaxeringsavdelningen, beräknad i antalet per sessionsdag avgjorda mål, hittills väsentligt understigit den beräknade och, å andra sidan, att, enligt vad jag inhämtat, till länsstyrelserna vid årsskiftet inkommit till kammarrätten ställda besvär i fastighets- och virkestaxeringsmål, härrörande från 1929 års taxering, till ett antal av över 600, av vilka vissa virkestaxeringsmål kunna förutses vara av vidlyftig och tidsödande beskaffenhet. Härtill kommer, att, vad kammarrätten i övrigt angår, jämväl besvärsmålen från 1929 års inkomsttaxering, vilkas antal synes kunna uppskattas till inemot 4,300, torde komma att kräva väsentligt längre tid än motsvarande antal mål från föregående års taxeringar, enär 1929 års taxering är den första, i avseende å vilken de nya skattelagarna ägt tillämpning. Att för ernående av en ökad arbetsprodukt ytterligare utöka kammarrättens ledamotsantal synes emellertid av flera skäl icke böra ifrågakomma och har ej heller av kammarrätten föreslagits. I stället torde man böra inrikta sig på att på bästa möjliga sätt utnyttja den nuvarande ledamotspersonalens arbetskrafter. Beträffande de förslag, vilka i sådant hänseende framställts i den till kammarrätten remitterade promemorian och i ämbetsverkets däröver avgivna utlåtande, hänvisar jag till den av mig härutinnan lämnade redogörelsen.

Vad beträffar fastighetstaxeringsavdelningen framgår av redogörelsen, att arbetet å densamma för närvarande är ordnat på ett från arbetet å övriga divisioner avvikande sätt. Under det att å alla övriga divisioner föredragningen ombesörjes av ledamöterna själva — bortsett härvid från den å tre divisioner delade föredragningen av en extra föredragande — tjänstgöra å fastighetstaxeringsavdelningen icke mindre än 4 kammarrättsråd såsom ledamöter utan föredragningsskyldighet och 4 assessorer såsom föredragande utan ledamotsställning, varjämte i avgörandet av varje mål regelmässigt deltaga två av de av Kungl. Maj:ts utsedda sakkunniga särskilda ledamöterna. Att avdelningen erhållit en så beskaffad sammansättning har berott förnämligast därpå, att man trott sig på sådant sätt såväl vinna en snabbare handläggning av fastighetstaxeringsmålen som ernå en större enhetlighet och säkerhet i avgörandet dels därigenom att praktisk förfarenhet i värdesättning av fastighet bleve bättre representerad än tidigare och dels därigenom att av lagfarna ledamöter allenast ordinarie skulle äga deltaga i avgörandet, vilket ansetts vara av särskild betydelse med hänsyn till att kammarrätten i övervägande flertalet av hithörande mål är sista instans.

Förväntningen å snabbare behandling av fastighetstaxeringsmålen har hittills ej uppfyllts. Även med behörig hänsyn tagen till de fördröjande omständigheter, som kunna hänföras till avdelningens egenskap av nyorganisation, kvarstår såsom slutsats av erfarenheten från avdelningens hittills nådda arbetsresultat, att ytterligare åtgärd för handläggningens påskyndande

synes erforderlig. Vid övervägande inom finansdepartementet av de för ändamålet tänkbara utvägarna har närmast framstått anordningen av en begränsad föredragningsplikt för kammarrättsråden. Inför det bestämda motstånd, som detta alternativ mött från kammarrätten, har jag stannat vid den i promemorian jämväl antydda och av kammarrätten vidare utförda tanken att tillerkänna föredragande ställning såsom ledamot i de av honom föredragna målen. Det vill synas som om man skulle kunna uppgiva de betänkligheter, som tidigare mött mot att låta lagfaren ledamot utanför de ordinarie ledamöternas krets deltaga i avgörandet. Vid bedömandet av denna fråga synes man böra beakta, hurusom i regel i fastighetstaxeringsmål, där den till kammarrättens avgörande hänskjutna frågan är av *rättslig* natur, talan får fullföljas mot kammarrättens utslag. Så är t. ex. fallet beträffande fråga, huruvida egendom i beskattningsavseende är att hänföra till fastighet, huruvida fastighet är underkastad skatteplikt (objektiv skatteplikt) eller vem skattskyldighet för fastigheten åligger (subjektiv skattskyldighet). Vidare kan en jämförelse ske med vissa andra under kammarrättens domsrätt hörande mål av ofta invecklad och svår beskaffenhet såsom fattigvårds- och vissa anmärkningsmål, i vilka talan regelmässigt icke må fullföljas men i vilkas avgörande icke-ordinarie ledamöter likväl må deltaga. Att särskild föredragande tillerkännes ledamots ställning i de av honom föredragna målen, innebär för övrigt icke någon nyhet inom domstolsväsendet; en sådan anordning förekommer med avseende å de s. k. referentfiskalerna i hovrätterna.

På de sålunda anförda skälen ansluter jag mig alltså till kammarrättens förslag om sådan ändring i 126 § 1 mom. taxeringsförordningen, att föredragandena å avdelningen erhålla rösträtt vid avgörandet. Detta innebär, att föreskriften i nämnda författningsrum, att i handläggningen skola deltaga tre av kammarrättens ordinarie ledamöter, ändras därhän, att i handläggningen skola deltaga tre ledamöter, av vilka minst två ordinarie. Särskilt förslag om sådan författningsändring torde jag senare i dag få anmäla.

Jag är icke beredd att nu taga ståndpunkt till frågan, huruvida det för påskyndande av avarbetningen av kammarrättens arbetsbalans kan anses erforderligt att, såsom flera kammarrättsledamöter tänkt sig, undantaga virkestaxeringsmålen från fastighetstaxeringsavdelningens arbetsområde och låta dessa mål föredragas i anslutning till motsvarande inkomstskattemål. Skulle det emellertid visa sig, att avdelningens arbetsresultat i fortsättningen icke kan i mera avsevärd mån uppbringas över det hittills uppnådda, torde detta spörsmål böra upptagas till ingående prövning.

På sätt i promemorian föreslagits och kammarrätten lämnat utan anmärkning torde föredragande böra befrias från honom åliggande expeditiönskyldighet och denna överflyttas å annan tjänsteman. Beträffande de föreskrifter, som härutinnan och i övrigt böra av Kungl. Maj:t meddelas under förutsättning att de åsyftade ändringarna i avdelningens arbetssätt komma

till stånd, torde åtgärd böra vidtagas först sedan riksdagen fattat beslut i ämnet. I sammanhang därmed synes också böra upptagas frågan, vilka bestämmelser böra meddelas om den föredragning av andra mål än fastighets- eller virkestaxeringsmål, som, enligt vad kammarrätten förutsatt, skulle fullgöras av andra ordinarie ledamöter å avdelningen än ordföranden.

Såsom följd av det ändrade arbetssättet å fastighetstaxeringsavdelningen skulle ett av de å avdelningen tjänstgörande kammarrättsråden kunna förflyttas till annan division, utan att man av sådan anledning skulle vederstå någon minskning av fastighetstaxeringsavdelningens arbetsresultat. Av denna överflyttning skulle, såsom kammarrätten närmare utvecklat, följa, att för andra avdelningar än fastighetstaxeringsavdelningen och avdelningen för anmärknings- och avlöningsmål skulle återstå 16 ledamöter, vilka lämpligen kunna fördelas till tjänstgöring å 4 divisioner. För att emellertid en mera avsevärd ökning av arbetsresultatet skall kunna vinnas, erfordras, på sätt kammarrätten framhållit, förordnande av ytterligare en extra föredragande.

Vad jag sålunda föreslagit innebär beträffande ledamotspersonalen inga andra ändringar än att den assessor, för vilken under innevarande budgetår beräknats avlöning från anslaget till kammarrättens verksamhet under allenast sex månader, skulle, i mån av behov, tjänstgöra under hela budgetåret 1930/1931 ävensom att för samma budgetår skulle förordnas ytterligare en extra föredragande.

I fråga om kanslipersonalen inom ämbetsverket må till en början erinras, att ledamöternas behov av biträde av sådan personal i regel är tillgodosett sålunda, att en notarie tjänstgör som biträde åt två ledamöter eller att en ledamot biträdes av en amanuens med halvtidstjänstgöring. Å fastighetstaxeringsavdelningen anses varje föredragande böra åtnjuta biträde av en notarie eller heltidsamanuens, varjämte en notarie anses bliva fullt sysselsatt med de göromål, som inom kammarrätten i övrigt bestridas av sekreteraren och aktuarien, ävensom med biträde åt de två ordinarie ledamöter å avdelningen, vilka enligt kammarrättens förslag i viss mindre omfattning skulle föredraga andra mål än fastighets- eller virkestaxeringsmål. Staten för kammarrätten upptager 8 notarier, vartill kommer en i tjänsteavseende med dem likställd, å överflyttningsstat i kammarrätten uppförd andre kanslisekreterare. Å det extra anslaget till kammarrättens verksamhet är för innevarande budgetår avlöning beräknad för 9 halvtidsamanuenser. Vid bifall till vad jag förut föreslagit i fråga om arbetets ordnande skulle, enligt nyss angivna regler för beräkning av biträdeshjälp och under förutsättning att den såsom sekreterare och aktuarie å fastighetstaxeringsavdelningen tjänstgörande notarien uteslutande blir upptagen med honom i sådan egenskap och såsom biträde åt ordinarie ledamöter åvilande göromål, erfordras, utöver för innevarande budgetår beräknad kanslipersonal, ytterligare 2 heltidsamanuenser och 1 halvtidsamanuens.

Ehuru en sådan förstärkning av kanslipersonalen kan synas avsevärd, har jag dock, med hänsyn till önskvärdheten av att arbetet icke må försenas i följd av otillräcklig tillgång på biträde av kanslipersonal, likväl funnit mig böra biträda vad kammarrätten härutinnan hemställt. I enlighet med vad kammarrätten begärt torde det för vaktmästarbiträde å fastighetstaxeringsavdelningen beräknade beloppet, nu 2,000 kronor, böra höjas med 200 kronor. Däremot finner jag icke skäl biträda förslaget om särskilt arvode till nyssnämnde å avdelningen såsom sekreterare tjänstgörande notarie. Med hänsyn till vad allmänna civilförvaltningens lönenämnd anført kan jag ej heller tillstyrka förslaget om personlig lönefyllnad till den å överflyttningsstat i kammarrätten uppförde förste kanslisekreteraren Baehrendtz. Såsom lönenämnden framhållit, torde det ankomma på kammarrätten att besluta angående den vikariatsersättning, vartill Baehrendtz må vara berättigad.

För kostnader för de icke lagfarna ledamöternas å fastighetstaxeringsavdelningen rese- och traktamentsersättning har kammarrätten äskat samma anslag som för innevarande budgetår eller 12,000 kronor. Då emellertid jämväl kostnaden för arvoden åt de särskilda ledamöterna bestrides från detta anslag och detsamma avser ersättning åt särskilda ledamöter vid handläggning av alla mål angående fastighetstaxering och virkestaxering, bör anslagets rubrik avfattas i överensstämmelse därmed.

Beträffande beräkningen av anslagen till kammarrätten må anföras följande.

Det ordinarie förslagsanslaget till kammarrätten påverkas ej av mina förut framförda förslag och torde förty böra upptagas till oförändrat belopp.

I enlighet med vad jag förut förordat skulle från det extra anslaget till kammarrättens verksamhet bestridas, utöver vad nu bekostas från motsvarande anslag å 123,200 kronor, dels avlöning till följande personal, nämligen 1 assessor under ett halvt år, 1 extra föredragande samt 2 heltids- och 1 halvtidsmanuens, dels ock ökad kostnad för vakthållning å fastighetstaxeringsavdelningen med 200 kronor. Anslaget skulle förty behöva upptagas med ett belopp av i runt tal 146,400 kronor eller 23,200 kronor mera än för innevarande budgetår. Av ifrågavarande anslag böra medel, motsvarande avlöningen till en assessor och en heltidsmanuens, icke omedelbart ställas till kammarrättens förfogande, utan anslaget i dessa delar av Kungl. Maj:t disponeras efter särskild prövning.

Under åberopande av vad jag sålunda anført, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels upptaga *ordinarie* förslagsanslaget till kammarrätten med oförändrat belopp kronor 376,200,

dels till upprätthållande av kammarrättens verksamhet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett *extra* anslag av kronor 146,400,

dels ock till ersättningar åt särskilda ledamöter i kammarrätten vid handläggning av mål angående fas-

tighetstaxering och virkestaxering anvisa ett *extra* förslagsanslag av kronor 12,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

Olga Gjörloff.
